

برخورداری از رایانه و امکان دسترسی به اینترنت
در خانوار از دیدگاه آمار

مجری

سید نعمت ا... میرفلاح نصیری

همکاران طرح

روح ا... میرزایی - حسین جعفری

گروه پژوهشی آمارهای اقتصادی

پژوهشکده‌ی آمار

تابستان ۱۳۸۷

به نام خداوند جان و خرد

پیش‌گفتار

سرشماری‌های عمومی نفوس و مسکن یکی از عمده‌ترین راه‌های شناخت کشورها از ویژگی‌های اقتصادی و اجتماعی برای برنامه‌ریزی، نظارت و ارزیابی خدمات و فعالیت‌های ملی و منطقه‌ای است. امروزه در اغلب کشورها سرشماری‌های نفوس به فاصله‌ی ۵ یا ۱۰ سال یک بار به مرحله‌ی اجرا در می‌آید. در جمهوری اسلامی ایران نیز سرشماری عمومی نفوس و مسکن مطابق ماده‌ی ۴ قانون مرکز آمار ایران، هر ده سال یک بار با فرمان رئیس جمهوری اجرا می‌شود. این سرشماری در سال‌های ۱۳۳۵، ۱۳۴۵، ۱۳۵۵، ۱۳۶۵، ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵ منطبق با جدیدترین روش‌های علمی به مرحله اجرا درآمده است.

از آنجایی که در این سرشماری‌ها، جمعیت به‌عنوان محور و هدف توسعه، از ابعاد مختلف مورد توجه قرار می‌گیرد و اطلاعات به تفصیل گردآوری می‌شود، لذا از منابع بسیار غنی در شناخت ویژگی‌های جمعیتی کشور محسوب می‌شوند.

اگرچه داده‌های خام سرشماری فی‌نفسه نمادهای گویایی از خصیصه‌های مختلف جمعیت یک جامعه‌اند، اما ارزش واقعی آن‌ها زمانی پدیدار می‌شود که توسط اهل فن با رویکرد به پیوندهای متقابل پدیده‌ها تحلیل و تفسیر شوند. به منظور حصول به این گونه تحلیل‌ها، پژوهشکده‌ی آمار برای اولین بار با کمک پژوهشگران و صاحب‌نظران اجتماعی، اقتصادی و آماری اقدام به انجام طرح‌های پژوهشی در ابعاد گسترده در زمینه تحلیل ویژگی‌های جمعیتی (اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی)، مسکن، امکانات و تسهیلات، مهاجرت (داخلی، خارجی) نموده است.

مجموعه حاضر یکی از طرح‌های انجام شده در زمینه تحلیل نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۸۵ می‌باشد که امید است پاسخگوی بخشی از نیاز کاربران باشد.

گروه پژوهشی آمارهای اقتصادی

فهرست مندرجات

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
۱.....	مقدمه.....
۳.....	یافته‌های تحلیل.....
۳.....	۱- برخورداری از رایانه و دسترسی به اینترنت در خانوار.....
۸.....	۲- برخورداری از رایانه و دسترسی به اینترنت بر حسب اندازه خانوار.....
۱۱.....	۳- برخورداری از رایانه و دسترسی به اینترنت بر حسب وضعیت فعالیت سرپرست خانوار.....
۱۲.....	۴- برخورداری از رایانه و دسترسی به اینترنت بر حسب تعداد افراد شاغل خانوار.....
۱۳.....	۵- برخورداری از رایانه و دسترسی به اینترنت بر حسب تعداد افراد باسواد خانوار.....
۱۵.....	۶- برخورداری از رایانه و دسترسی به اینترنت بر حسب نحوه تصرف واحد مسکونی خانوار.....
۱۷.....	۷- برخورداری از رایانه و دسترسی به اینترنت بر حسب تابعیت خانوار.....
۱۸.....	۸- برخورداری از رایانه و دسترسی به اینترنت بر حسب جنس سرپرست خانوار.....
۲۰.....	۹- برخورداری از رایانه و دسترسی به اینترنت بر حسب گروه‌های عمده شغلی سرپرست خانوار.....
۲۲.....	۱۰- وضعیت برخورداری از رایانه و دسترسی به اینترنت در برخی از کشورها.....
۲۴.....	نتیجه‌گیری.....
۲۶.....	پیشنهادات.....
۲۷.....	پیوست.....

در پنجاه سال گذشته بروز تحولات گسترده در زمینه رایانه و ارتباطات، تغییرات عمده‌ای را در عرصه‌های گوناگون حیات بشری به دنبال داشته است. انسان همواره از فن‌آوری استفاده نموده و کارنامه حیات بشری مملو از ابداع فن‌آوری‌های متعددی است که جملگی در جهت تسهیل زندگی انسان مطرح شده‌اند. در سالیان اخیر، فن‌آوری‌های اطلاعات و ارتباطات که از آنان به عنوان فن‌آوری‌های جدید و یا عالی یاد می‌شود، بیشترین تأثیر را در حیات بشری داشته‌اند. دنیای ارتباطات و تولید اطلاعات به سرعت در حال تغییر بوده و ما امروزه بیش از گذشته شاهد همگرایی آنان با یکدیگر هستیم، به گونه‌ای که داده و اطلاعات به سرعت و در زمانی غیرقابل تصور به اقصی نقاط جهان منتقل و در دسترس استفاده‌کنندگان قرار می‌گیرد. به عبارت دیگر مهم‌ترین تغییری که این فناوری در جهان به وجود آورده است تبدیل جهان به یک دهکده جهانی است. ظهور اینترنت به عنوان یک ابزار جدید سریع و ارزان ارتباطی، عرصه‌های مختلف زندگی بشر را دچار دگرگونی کرد و از بسیاری جهات معنا و مفهوم جدیدی به ابعاد آن بخشید. اینترنت با درنوردیدن فاصله‌های زمانی و مکانی جهان را برای همه به عرصه حضور تبدیل کرد. آمار و ارقام نشان می‌دهد که طی چند سال اخیر تعداد استفاده‌کنندگان از شبکه اینترنت در کشورهای مختلف گسترش فوق‌العاده‌ای یافته است. دسترسی آسان به منابع و خدمات الکترونیکی نیز راه را برای تفکر، پژوهش، مدیریت، برنامه‌ریزی، سازمان‌دهی منابع مالی، اقتصادی، آموزشی، فرهنگی، هنری، سیاسی، اجتماعی، شهری و به ویژه انسانی هموار می‌نماید. بسیاری از کاربران رایانه و اینترنت این وسیله را یک آچار فرانسه به تمام معنا می‌دانند که برای انجام امور مختلفی کارایی‌های منحصر به فرد با سرعت بسیار بالا دارد. استفاده بهینه از رایانه و اینترنت نیازهای جامعه را برای دسترسی سریع، امن و مطمئن فراهم می‌سازد. خرید و فروش اینترنتی، تجارت الکترونیکی، بانکداری الکترونیک، کسب اطلاعات و اخبار و استفاده از گروه‌های خبری، تبلیغات، اطلاع‌رسانی، ارتباطات و پست الکترونیکی و تلفن اینترنتی، آموزش الکترونیکی، گفتگو و تله‌کنفرانس و برگزاری همایش

از راه دور، تفریح و سرگرمی و تماشای برنامه‌های تلویزیونی و فیلم‌های سینمایی و سایر واژه‌های مشابه، بیانگر کاربردهای مختلف اینترنت در دنیای کنونی است. تجارت الکترونیک که خود یکی از مهم‌ترین این نیازها است روز به روز در حال گسترش است. «کار در خانه» و «کار از راه دور» از دیگر مواردی هستند که حضور رایانه و اینترنت در منزل را به عنوان ابزاری سریع و قوی برای جمع‌آوری، تولید، تجزیه و تحلیل و پخش و توزیع اطلاعات مستحکم‌تر می‌سازد.

با در نظر گرفتن اهمیت رایانه و اینترنت و استفاده از آن در زندگی امروز و ورود آن به خانه‌ها و با توجه به نیازی که در عرصه زندگی اجتماعی به وجود آمده میزان برخورداری از رایانه و دسترسی به اینترنت به عنوان یکی از مسائل اساسی در جامعه به شمار می‌رود. به این منظور اجرای این طرح، زمینه‌های لازم را برای ارائه تصویری شفاف و بهنگام از وضعیت برخورداری از رایانه و دسترسی به اینترنت در واحدهای مسکونی فراهم خواهد ساخت که می‌تواند در سیاستگذاری‌های مختلف این بخش بسیار مؤثر باشد.